

Leeswijzer voor de (5) OmiA-rapporten

Het [eerste rapport](#) gaat over ‘**operationalisering**’ van de concepten **Omgevingskwaliteit** en **Ecosysteemdiensten** binnen **gebiedsgerichte** VLM-projecten. Dit is vooral interessant als het over de do’s & don’ts van implementatie gaat. Waarom iets wel of niet goed lukt; wat de randvoorwaarden zijn,... bekeken in VLM-projecten. Omwille van de multifunctionaliteit in onze projectwerking én een diversiteit aan stakeholders, opteren we al langer voor een geïntegreerde gebiedsgerichte aanpak met participatie – vanuit een **systembenadering**. Gezien de maatschappelijke afspiegeling van de projecten (niet louter voor één bepaalde doelgroep of thema), lijken de **aanbevelingen ook in een bredere Vlaamse context van ruimtelijke ontwikkelingsprocessen toepasbaar** te zijn. Ook het belang van de ‘**Waarom-vraag**’ en het volgen van een **stappenplan** (procesmatige aanpak) komen aan bod.

In [rapport 2](#) worden de twee systembenaderingen, namelijk het concept omgevingskwaliteit (volgens VLM, verschilt nog met het departement omgeving) en ecosysteemdiensten vergeleken (conceptueel en praktijkgericht). Ook dit levert nuttige info op over ‘Waarom en welk concept wanneer gebruiken’.

De eerste ervaringen om gebiedscoalities vanuit een conceptuele aanpak in gang te zetten en welke tools hiervoor ter beschikking zijn/zijn gemaakt is goed weergegeven in het rapport [Case Water+Land+Schap](#).

Dat het ‘vastleggen in richtlijnen en regels’ ook op een andere wijze aangepakt kan worden, blijkt duidelijk uit de case [Belini: verbeteren waterkwaliteit via co-creatie met landbouwers](#). Participatie kan heel krachtig zijn om mede-eigenaarschap (én draagvlak) te ontwikkelen op voorwaarde dat je het proces correct uitvoert. De overheid treedt dan in een faciliterende rol in plaats van in een controlerende, regulerende rol. Vraag is dus: werk je als overheid eerder resultaatgericht (dit zijn de doelstellingen die bereikt moeten worden en iedereen mag meedenken hoe we dat kunnen bereiken en wie welke inspanningen gaat leveren) of eerder ‘top-down’ met veel regelgeving en controle?

Uiteindelijk kan je verschillende invullingen geven aan één bepaalde gewestplansbestemming (bv. landbouw). Ook zonder de opmaak van een RUP (of ander ruimtelijk bindend kader) kan je een (landbouw)landschap ook kwaliteitsvol inrichten. De case [Voeren: instrumentenmix](#) is hierbij een eye-opener over de mogelijkheden van de inzet van ‘beheersovereenkomsten/subsidies’ voor een aantal belangrijke landschapselementen (en hun functies), en dit bekeken vanuit beide concepten.